

educational and research
INSTITUTE
of finance, economy and management

Міністерство освіти і науки України
Навчально-науковий інститут фінансів, економіки та менеджменту
Національного університету
«Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка» (Україна)
Азербайджанський державний економічний університет
(м. Баку, Азербайджан)
Батумський державний університет імені Шота Руставелі (Грузія)
Білостоцький технологічний університет (Польща)
Вроцлавська політехніка (Польща)
Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара (Україна)
Донецький національний університет імені Василя Стуса (Україна)
Опольський політехнічний університет (Польща)
Сумський державний університет (Україна)
Університет ISMA (Латвія)
Університет Північ (Хорватія)
Університет національного та світового господарства (Болгарія)

«ЕКОНОМІЧНИЙ РОЗВИТОК ДЕРЖАВИ ТА ЇЇ СОЦІАЛЬНА СТАБІЛЬНІСТЬ»

**Матеріали міжнародної науково-практичної
Інтернет-конференції молодих учених, студентів та аспірантів**

11 червня 2020 року

**Полтава
2020**

Розповсюдження та тиражування без офіційного дозволу Національного університету «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка» заборонено

Редакційна колегія:

В.В. Гришко, д.е.н., професор;
В.П. Дубіщев, д.е.н., професор;
О.В. Коба, к.т.н., доцент;
О.В. Комеліна, д.е.н., професор;
Л.О. Птащенко, д.е.н., професор;
І.В. Черниш, д.е.н., доцент;
І.Б. Чикало-Кондрацька, д.е.н., професор;
А.Д. Глушко, к.е.н., доцент.

Економічний розвиток держави та її соціальна стабільність: Матеріали міжнародної науково-практичної Інтернет-конференції молодих учених, студентів та аспірантів, 11 червня 2020 р. – Полтава: Національний університет імені Юрія Кондратюка, 2020 – 402 с.

У збірнику матеріалів науково-практичної конференції розглянуто теоретичні, методологічні й практичні аспекти забезпечення економічного розвитку держави та її соціальної стабільності. Розкрито особливості управління соціально-економічними процесами в умовах європейської інтеграції. Досліджено проблеми фінансової стабільності національної економіки та перспективи її забезпечення.

З'ясовано перспективи соціально-економічного розвитку України у контексті євроінтеграції. Висвітлено спайний стан міжнародної економічної діяльності України.

Досліджено напрям удосконалення бухгалтерського обліку, аудиту, контролю й оподаткування суб'єктів господарювання, а також особливості сучасного управління бізнес-процесами.

Збірник розраховано на фахівців із фінансів, економіки та менеджменту, працівників органів державної влади й місцевого самоврядування, науковців, викладачів, аспірантів і студентів.

Матеріали друкуються мовою оригіналів.

За виклад, зміст і достовірність матеріалів відповідають автори

- спростити процедури адміністрування податків та підвищити прозорість контролю;
– підвищити ефективність роботи контролюючих органів із посиленням контролю над платниками податків, які умисно приховують об'єкти оподаткування, та рівня відповідальності за податкові правопорушення.

Реалізація зазначених заходів дозволить підвищити ефективність вітчизняної податкової системи, активізувати господарську діяльність суб'єктів господарювання, забезпечити динамічне економічне зростання, підвищенням рівня та якості життя населення.

Список використаних джерел

1. *Доходи зведеного бюджету України за статтями доходів URL: <https://index.minfin.com.ua/ua/finance/budget/cons/income/> (дата звернення: 05.05.2020).*

УДК 658

Шинкар Ю.Л., Ярова А.В., студентки, **Дмитренко А.В.,** к. е. н., доцент,
Національний університет «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка
(м. Полтава, Україна)

ШЛЯХИ ПОДОЛАННЯ ТІНЬОВОЇ ЕКОНОМІКИ В УКРАЇНІ

Економічне становище України на протязі останніх років можна охарактеризувати розширенням тіньової економіки значних масштабів та посилення її впливу на соціально-економічне життя суспільства. Тіньова економіка сприяє скороченню податкових надходжень в структурі бюджету за рахунок вдосконалення та розвитку різних схем по ухиленню від обов'язкової сплати податків, і тим самим негативно впливає на всі економічні процеси.

Ситуація в Україні щодо економічної «тіні» є досить тривожною. Дана ситуація з тіньовою економікою тривожна не тільки при порівнянні із сусідніми країнами, але й у світі загалом. В тіньовій економіці економісти виділяють три сфери:

- неофіційна економіка, тобто види економічної діяльності, які є легальними. При даній сфері офіційною статистикою не зафіксується виробництво товарів чи надання послуг, тобто відбувається приховування даної діяльності від податків;
- фіктивна економіка, тобто відбуваються спекулятивні угоди, приписки, хабарництво та інші види шахрайства, які пов'язані з передачею та отриманням коштів;
- підпільна економіка, тобто здійснюються види економічної діяльності, які законодавством заборонені.

Багато хто відходить у «тінь» тому, що це питання щодо виживання. Але в той же час негативне явище для економіки тому, що при неповному отриманні податків, держава не в змозі профінансувати багато програм, які здійснюються під державні гарантії, або ж повинна за рахунок позик покривати бюджетний дефіцит. Кожен український уряд з тіньовою економікою бореться, але до сих пір значних результатів не має. Рівень тіньової економіки все рівно балансує у відмітці 35-50% валового внутрішнього продукту, неофіційно працює кожен третій українець, а зарплата, яка виплачена «у конвертах» становить десятки мільярдів гривень [5].

Ті масштаби, які має тіньова економіка перевищує усі критичні показники та досягла критичного рівня.

В Україні питання щодо боротьби з тіньовою економікою ускладнює велика кількість факторів:

- в країні знаходиться зтяжна соціально-економічна криза;
- криміналізація суспільства;
- при використанні бюджетних коштів відбуваються значні зловживання;
- відбувається витік закордон робочого та майнового капіталів;
- для населення податковий тягар великий за рахунок недосконалої податкової політики;
- заробітні плати в порівнянні з фактичним прожитковим мінімумом надто низькі [2].

До основних проявів тіньової економіки можна віднести такі, як присутня нелегальна зайнятість та відповідно неподаткова заробітна плата, а звідси виникає присутність готівкових операцій, які не обліковуються, присутні нелегальні зовнішньоекономічні операції, відбувається виробництво та реалізація продукції, яка не обліковується, відбувається реалізація товарів за заниженими цінами, витрати

збільшуються за рахунок завищеної вартості придбаних запасів та товарів [2].

Уряд держави здійснює заходи щодо зменшення тінізації оплати праці, яка пов'язана з низькою вартістю робочої сили, за рахунок підвищення мінімального прожиткового мінімуму та заробітної плати. Але розмір даних стандартів до сих пір залишається на низькому рівні. Стипендії студентів не високі, що здійснює поштовх на отримання прихованих заробітних плат [4].

Серед пріоритетних напрямків щодо детінізації економіки є:

- очищення влади та посилення боротьби з корупцією;
- за зовнішньоекономічною діяльністю повинен бути удосконалений контроль;
- для легалізації зайнятості повинні бути створені сприятливі умови;
- потрібно протидіяти щодо відмивання, тобто легалізації, тінювих доходів;
- повинно бути створене сприятливе бізнес-середовище [3].

Тінюва економіка є не тільки різними бізнес-схемами проведення мінімізації оподаткування, але й більш зрозуміла реальність простому українцеві в частині надання різних «подяк» та хабарів, отримання «в конверті» заробітної плати, надання в оренду квартири без перерахування податку за отриманий дохід, надання послуг таксування без отримання ліцензії та багато іншого, що є цілком зрозумілим і звичайним, але не є менш протизаконним. От саме це і є щоденною тінювою економікою, від якої окремо взятому українцю важко відмовитися. І саме такий підхід набагато складніше зламати, ніж впровадити і прийняти навіть найбільш правильні закони. Основними напрямками на початковому етапі щодо проведення детінізації економіки повинні бути легалізація доходів, тобто протидія видачі заробітної плати у конвертах та схемам щодо використання збитковості на підприємствах. Також потрібна, щоб була адаптація до сучасних умов податкових реформ, але при цьому не повинно бути додаткового навантаження на населення та бізнес.

Серед пріоритетних реформ потрібно, щоб були такі, які зможуть повернути у легальну економіку тінюві капітали, неможливості потоку в офшори тінювих фінансових капіталів, а також спрямовування на інноваційну діяльність виявлених капіталів, які мають некримінальне походження. Серед причин покращення можна вважати зменшення готівки, зниження попиту на іноземну валюту. Це відбулося з результатом збільшення довіри до банківської системи та стабільності курсу гривні [1].

Але детінізацію економіки стримують низька довіра до інститутів влади, наявність територій, які утворені у ході військової агресії на території країни та невідконтрольній владі, зберігаються виклики стабільності фінансової системи.

Тому, за роки незалежності України тінюва економіка не втратила своєї актуальності, а навпаки, у всіх сферах життя загострюються процеси тінізації. Показники тінювої економіки залишаються на високому рівні. Зменшення тінювої економіки може бути в тому випадку, якщо відбудеться нормальний ріст економіки та стабільність.

Список використаних джерел

1. Баранов С.О. Суб'єкти забезпечення державного регулювання детінізації національної економіки та її функції. *Інвестиції : Практика та досвід : наук-практ. журнал.* 2017. Вип. 13. С.103-108.
3. Варналій З. С. Теоретичні засади, детінізації економіки України. *Вісник Вінницького політехнічного інституту: економіка та менеджмент.* Вінниця: ВНТУ, 2016 С.38-44.
4. Подмазко О.М. Формування політики детінізації національної економіки: принципи, цілі, завдання. *Економічний простір.* №87, 2016. С. 123-132.
5. Тищук Т. А. Тінюва економіка в Україні: масштаби та напрями подолання: *аналіт. доп.* / Т. А. Тищук, Ю. М. Харазішвілі, О. В. Іванов; за заг. ред. Я. А. Жаліла. – К.: НІСД, 2016. – 96 с.
6. Розмір тінювої економіки в Європі. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://real-economy.com.ua/infographics/21548.html>.